

Folia Medica Lodziensia

tom 40 numer 2

2013

Spis treści

<i>Kazimierz S. Jędrzejewski</i>	155
Andreas Vesalius i jego wielkie dzieło: <i>De humani corporis fabrica</i> Andreas Vesalius and his great work: <i>De humani corporis fabrica</i>	
<i>Agnieszka Siudzińska, Marek Łobos, Adam Sujecki, Marek Paradowski</i>	207
Analiza porównawcza wyników oznaczeń laboratoryjnych biomarkerów zapalenia – wskaźnika sedymentacji krwinek czerwonych (ESR) i białka C-reaktywnego (CRP) w stanach zapalnych u pacjentów hospitalizowanych Comparative analysis of inflammatory biomarkers values- erythrocyte sedimentation rate (ESR) and C-reactive protein (CRP) in hospitalized patients with inflammation	
<i>Od Redakcji</i>	235
Informacja dla autorów	

Andreas Vesalius i jego wielkie dzieło: *De humani corporis fabrica*

Andreas Vesalius and his great work: *De humani corporis fabrica*

KAZIMIERZ S. JĘDRZEJEWSKI

emerytowany profesor Katedry Anatomii Uniwersytetu Medycznego w Łodzi,
obecnie profesor w Wyższej Szkole Informatyki i Umiejętności w Łodzi

Streszczenie

Andrzej Wesaliusz (*Andreas Vesalius*) urodził się 31 grudnia 1514 roku w Brukseli, znajdującej się w podległych Habsburgom Niderlandach, zaś obecnie w Belgii. Rodzina Wesaliuszów od wielu pokoleń była związana z zawodami medycznymi, być może z tego powodu Andrzej od dziecka zdradzał zainteresowanie anatomią. Młody Wesaliusz studiował początkowo na uniwersytecie w pobliskim *Louvain* (w polskiej transkrypcji – Lowanium), a następnie na wydziale medycznym Uniwersytetu w Paryżu. Z Paryża Wesaliusz udaje się do Padwy, gdzie na tamtejszym, sławnym w całej ówczesnej Europie, uniwersytecie uzyskuje w roku 1537 stopień naukowy doktora medycyny. W dniu uzyskania tak pożądanego dyplomu Wesaliuszowi zaoferowane zostaje stanowisko kierownika Katedry Chirurgii i Anatomii Uniwersytetu Padewskiego. Gościnnie wykłada anatomię również w Bolonii i Pizie. Nauczanie anatomii w tamtych czasach opierało się głównie na czytaniu klasycznych tekstów, głównie autorstwa Galena. Lekturze wspomnianych dzieł towarzyszyło obserwowanie przez studentów sekcji zwierząt, wykonywanych z zasady przez balwierzy i cyrulików. Wesaliusz podjął się osobiście wykonywania sekcji i dla lepszego zilustrowania danych morfologicznych, posługiwał się wielkimi, osobiście sporządzonymi, szczegółowymi rycinami anatomicznymi. Jego wykłady były niezmiernie popularne i budziły ogromne zainteresowanie słuchaczy. Ciągłe bardzo młody wiekiem profesor Wesaliusz ośmielił się podważyć obowiązujące przez niemal czternaście wieków, klasyczne poglądy Galena dotyczące morfologii człowieka. Dzięki takim staraniom stworzył podwaliny pod współczesną, naukowo udokumentowaną wiedzę o budowie ciała ludzkiego. Ażeby uatrakcyjnić naukę anatomii, szczególnie przyszłym lekarzom praktykom, Andrzej Wesaliusz poświęcił pięć lat swego życia na przygotowanie wiekopomnego dzieła, stanowiącego w historii światowej medycyny pierwszy, kompletny podręcznik oraz atlas anatomii człowieka. W roku 1543 ukazało się pierwsze wydanie *De humani corporis fabrica*. Dzieło Wesaliusza nie tylko zawierało opis i ryciny ilustrujące szczegółowo wszystkie części ciała ludzkiego, ale także opatrzone było dokładnymi wskazówkami dotyczącymi techniki sekcyjnej. W niedługim czasie po ukazaniu się *Fabrica* Wesaliusz został mianowany nadwornym lekarzem cesarza Hiszpanii Karola V, a następnie jego syna Filipa II. Przez następnych 11 lat Wesaliusz towarzyszy nieustannie dworowi cesarskiemu. Podobnie jak w zakresie anatomii, Andrzej Wesaliusz również jako lekarz praktyk zdobywa powszechne uznanie i sławę. W roku 1564 Wesaliusz opuszcza Hiszpanię udając się na pielgrzymkę do Ziemi Świętej. W drodze powrotnej z Palestyny jego statek rozbija się w pobliżu greckiej wyspy *Zakynthos*.

Wesaliuszowi udaje się wydostać na ląd, jednakże zapada na ciężką chorobę i 15 października 1564 roku w wieku 50 lat, umiera. Grób Andrzeja Wesaliusza znajduje się na wyspie *Zakynthos*, prawdopodobnie w kościele pod wezwaniem Santa Maria Della Salute.

Słowa kluczowe: Andrzej Wesaliusz, historia medycyny, anatomia

Abstract

Andreas Vesalius was born on 31 December 1514 in Brussels, Habsburg Netherlands, in what is today Belgium. His family was established in medicine for several generations, and young Andreas showed an early interest in anatomy. He attended the University of Louvain and then studied medicine at the University of Paris. Vesalius enrolled at the University of Padua, Europe's prominent medical school, receiving his doctor of medicine degree in 1537. On the day of his graduation he was immediately offered the chair of Surgery and Anatomy in Padua. He also guest lectured in Bologna and Pisa. Previously anatomy had been taught primarily by reading classical texts, mainly Galen's, followed by an animal dissection by a barber-surgeon whose work was directed by the lecturer. Contrary to the prevailing practice Vesalius performed dissections himself and illustrated the lesson with large, detailed anatomical charts. The lectures were enormously popular. While still a young physician, Andreas Vesalius overturned the fourteen-century-old Galenic canon of medicine and founded modern, scientific anatomy. To attract established physicians to the study of anatomy Vesalius devoted himself for five years to the production of his magnum opus, one of the most important books in medical history and the world's first textbook of anatomy: *De humani corporis fabrica*, published in 1543. *Fabrica* contained detailed anatomical descriptions of all parts of the human body, including directions for carrying out dissections. Soon after the publication, Vesalius was invited as Imperial physician to the court of Emperor Charles V and, later, to Philip II of Spain. Over the next eleven years Vesalius travelled with the Spanish court. Like in anatomy, Vesalius gained recognition as a medical practitioner. In 1564 he left Spain for a trip to the Holy Land. On the way back from Palestine his ship was wrecked, and Vesalius died 15 October 1564 on the island of *Zakynthos* (modern-day Greece), at the age of fifty. He was buried somewhere on the island of *Zakynthos*.

Key words: Andreas Vesalius, history of medicine, anatomy

Adres do korespondencji: prof. dr hab. n.med. Kazimierz Jędrzejewski, Wyższa Szkoła Informatyki i Umiejętności w Łodzi,
e-mail: kajed.37@onet.eu

Analiza porównawcza wyników oznaczeń laboratoryjnych biomarkerów zapalenia – wskaźnika sedymentacji krwinek czerwonych (ESR) i białka C-reaktywnego (CRP) w stanach zapalnych u pacjentów hospitalizowanych

Comparative analysis of inflammatory biomarkers values
- erythrocyte sedimentation rate (ESR) and C-reactive protein (CRP)
in hospitalized patients with inflammation

AGNIESZKA SIUDZIŃSKA, MAREK ŁOBOS, ADAM SUJECKI, MAREK PARADOWSKI

Zakład Diagnostyki Laboratoryjnej i Biochemii Klinicznej
Uniwersytecki Szpital Kliniczny im. Wojskowej Akademii Medycznej
– Centralny Szpital Weteranów w Łodzi

Streszczenie

Wstęp: Odczyn opadania krwinek czerwonych (ESR, w Polsce znany pod nazwą odczyn Biernackiego - OB) i stężenie białka C-reaktywnego (CRP) są najczęściej wykorzystywanymi przez lekarzy biomarkerami do rozpoznawania i monitorowania stanu zapalnego ustroju. Jednak są one wskaźnikami niezależnymi i cechują się różnymi własnościami. Celem niniejszej pracy była analiza porównawcza wyników oznaczeń dwóch laboratoryjnych biomarkerów zapalenia: ESR i CRP u pacjentów leczonych na oddziałach internistycznych, u których podejrzewano narastający lub istniejący proces zapalny.

Materiał i metody: Badaniem objęto 187 chorych (99 kobiet i 88 mężczyzn, w wieku od 20 do 97 lat) hospitalizowanych w klinikach chorób wewnętrznych Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego im. Wojskowej Akademii Medycznej – Centralnego Szpitala Weteranów w Łodzi. U każdego pacjenta w tym samym czasie wykonano oznaczenie dwóch wskaźników stanu zapalnego: ESR i CRP.

Wyniki: Dla rozpoznawania narastającego zapalenia nie wykazano istotnej korelacji między CRP i ESR w grupach pacjentów zarówno o małym ($CRP > 6,1 - 40$ mg/L), jak i dużym ($CRP \geq 40,1$) nasileniu zapalenia. Z drugiej strony, u ludzi z silnie już rozwiniętym zapaleniem ($ESR \geq 31$ mm/h i $CRP \geq 40,1$ mg/L) zaznaczyła się wysoka korelacja pomiędzy tymi biomarkerami ($r = 0,9973$).

Wnioski: Wyniki wskazują, że analizowane biomarkery CRP i ESR są parametrami niezależnymi i są klinicznie użyteczne w rozpoznawaniu i obserwacji stanów zapalnych. W rozpoznawaniu zapalenia o ostrym przebiegu bardziej użytecznym klinicznie biomarkerem jest stężenie CRP w surowicy niż wartość ESR.

Słowa kluczowe: zapalenie, ESR, CRP

Abstract

Introduction: Erythrocyte sedimentation rate (ESR, in Poland known as OB) and C-reactive protein (CRP) are biomarkers most often used to diagnose and monitor systemic inflammation. However, they are independent markers and have different properties. The aim of this study was to compare the values of specific markers of systemic inflammation such as ESR and CRP in patients hospitalized in the internal wards and suspected of suffering from systemic inflammation.

Material and methods: The study group included 187 patients (99 women and 88 men, aged from 20 to 97 years) hospitalized in the internal medicine clinics of the Military Medical Academy University Teaching Hospital - Central Veterans' Hospital in Lodz. Each marker of inflammation, ESR and CRP, were measured in patients' peripheral blood (ESR) and serum (CRP).

Results: For the diagnosis of inflammation there was no significant correlation between CRP and ESR in groups of patients both with mild

(CRP > 6.1 – 40 mg/L) and severe (CRP ≥ 40.1) inflammation. However, in persons with highly developed inflammation (ESR ≥ 31 mm/h and CRP ≥ 40.1 mg/L) there was a strong correlation between the mentioned biomarkers ($r = 0.9973$).

Conclusions: The results indicate that CRP and ESR biomarkers are independent parameters that are clinically useful for the diagnosis and monitoring of inflammations. For the diagnosis of acute inflammation the designation of serum CRP is clinically more useful than the measurement of ESR.

Key words: inflammation, ESR, CRP

Adres do korespondencji: Agnieszka Siudzińska, ul. Pomorska 70/26, 91–409 Łódź, Tel. 516 168 445,
e-mail: agnieszkasjudzinska@gmail.com